

Marijana Gregorič je violinistka v orkestru Slovenske filharmonije in je tam od letošnjega februarja tudi sindikalna zaupnica Glose, ki zadnje čase bije sindikalne bitke na področju plačnih nesorazmerij.

Pomemben je odnos do kulture

GIOSA
Sindikat kulture in narave Slovenije

Marijana Gregorič je prišla v Slovenijo iz Beograda in je po študiju ostala v Ljubljani. Čeprav je bila takrat še zelo mlada, pravi, da se je v obdobju velikih družbenih sprememb v Beogradu udeleževala veliko protestov.

Stopiti skupaj

Naša sogovornica pravi, da so v Beogradu ljudje tudi sicer zelo glasni, ko menijo, da gre za kršenje kakršnihkoli pravic. Ob tem dodaja, da njene izkušnje v sindikatu v Sloveniji potrjujejo, da v Sloveniji težje stopimo skupaj. Paralel ne želi vleči, razmišlja pa o morebitnih večjih strahovih, tudi zaradi izgube službe, ali celo o tem, da do neke mere drži stereotip o slovenski pridnosti, ki pa v tem primeru ni videti kot moralna vrednota. Tudi na vprašanje, ali je slovensko občinstvo bolj zadržano in se težje sprost od beograjskega, odgovori, da je lahko to povezano tudi s tem, da se Slovenci počutimo bolj same.

Mesto sindikalne zaupnice v orkestru je naša sogovornica prevzela zato, ker je čutila odgovornost do tega, da se tudi s tem mora nekdo ukvarjati. A je imela sprva pomisleke, pa »ne zaradi kakršnihkoli zadržkov glede dela in poslanstva, ampak čisto časovno, saj žal služba v taki kulturni ustanovi, kot je Filharmonija, ne zadošča za življenje, vsaj meni ne, zato absolutno moram imeti še dodatno delo v zasebni šoli. In moja glavna skrb je bila, ali bom časovno to sploh zmogla,« pravi. Naslednje logično vprašanje je, ali so plače pri njih tako nizke, in odgovor je, da so nekje okoli povprečnih plač.

Nesorazmerja so nastala zaradi (sicer upravičenih) napredovanj

»Eden mojih največjih trenutnih izživov so nesorazmerja med plačami znotraj same hiše, Slovenske filharmonije.« Ta nesorazmerja so ostala

» Naša sogovornica v orkestru Slovenske filharmonije dela že 14 let, pred tem je bila učiteljica in uči tudi še sedaj.

Foto M. M.

zaradi sistema izrednih napredovanj, ki so pripeljala do tega, da najvišje plačano delovno mesto v vsakem orkestru v Evropi, koncertni mojster, ki je tudi najbolj prestižen in zahteven položaj, v Sloveniji pomeni, da je marsikdo v orkestru s to funkcijo po plači izenačen; drugod pa imajo koncertni mojstri vsaj dvakratnik plače. Naša sogovornica sicer ne problematizira upravičenih napredovanj drugih članov v orkestru,

a je vendarle ta položaj nenavaden in moteč. »Dogaja se tudi, da imamo na istih delovnih mestih veliko diskrepanco med plačami. Pa ne v smislu razlike v delovni dobi. Gre za možnost izrednega napredovanja v nazive priznani ali vrhunski glasbenik v orkestru. Ta pa so odvisna od meril in kriterijev, ki so sicer napisana precej jasno, interpretacija pa je lahko precej ohlapna,« pravi Marijana Gregorič. Vodilni namreč izkoristijo svojo pravico odločanja o teh napredovanjih. »Marsikdo med nami je tudi v tožbah zaradi tega,« pojasni sogovornica.

Zatakne se pri denarju

Ker je filharmonija zelo dejavna, njeni zaposleni pa zelo prizadevni, v resnici mnogi dosegajo kriterije, a se zatika pri denarju za ta del javnega sektorja. Kriteriji so tako manj pomembni od financ. »Vsako vodstvo, ne samo sedanje, je v finančni načrt sicer dalo neko število predvidenih napredovanj, ministrstvo pa jih ne odobri toliko. Potem je odločitev drugačna,« v zvezi z napredovanji pove sindikalna zaupnica. Problem je torej v tem, da se recimo napredovanja podeli petim, za vse druge pa morajo prikazati, da kriterijem ne zadostujejo; s tem pa njihovo delo v bistvu razvrednotijo, saj preprostega odgovora, da za to nimajo sredstev, ne morejo dati, razmišlja naša sogovornica.

V živo je tisto »ta pravo«

Po epidemiji covid-19 v marsikateri kulturni ustanovi ugotavljajo, da so bili po zaprtju ljudje po eni strani željni ponovnega kulturnega dogajanja in so kar hlepeli po tej »hrani za dušo«, hkrati pa se zdi, kot da se ni polenilo le marsikatero telo. Nekaterim se ne zdi več tako pomembno, da gredo na koncert, predstavo, razstavo ..., ampak raje prisegajo na udobje svojega doma in so postali bolj pasivni. »Ljudje se kljub temu zavedajo, da je izkušnja v živo nezamenljiva,« pravi naša sogovornica optimistično in dodaja, da gre pri kulturnih dogodkih za izmenjavo med nastopajočimi in publiko, ki se mora zgoditi v obe smeri, nastati mora sinergija, ki je zelo dragocena. Vtis pa je dostikrat stvar okusa in tudi znanja.

Seveda se ljudje razlikujemo v tem, koliko prispevek svojega dela vidimo skozi plačilo zanj, a takšne zgodbe seveda puščajo pri ljudeh slabo vzdušje. »Kakšni morebiti to lahko celo malo spregledamo in imamo službo za poslanstvo, a takšna razhajanja pripeljejo v zelo toksično, enostavno neprimerno energijo, v kateri je zelo težko delati. Enostavno je težko sedeti meter stran od človeka, ki ima mogoče celo petsto evrov več plače,« razmišlja Marijana Gregorič, ki pa krivde za nastale razmere ne pripisuje ljudem z višjimi plačami. »V tem je problem, ker veš, da je nekdo samo izkoristil svojo pravico, ki mu pripada.«

Sindikavno angažiranje pri tem vprašanju je potrebno, se strinja s sogovornico, ki pa pove, da so trenutno pri svetu zavoda na dnevnem redu tudi napredovanja pri zboru, ona pa je sindikalna zaupnica le za orkester. »Ostaja velika uganka, kako vse to rešiti. Vse naše pritožbe na napredovanja gredo na svet zavoda in oni jih vsakokrat vračajo nazaj, češ da niso kompetentni odločati o umetniških dosežkih.« Kdo pa je potem kompetenten? »V eni od tožb sem zapisala, da naj potem vprašajo za mnenje strokovni svet, ampak niso želeli sodelovati. Je pa strokovni svet na to temo večkrat poudaril, da so bili sami pri pregledu vlog večkrat mnenja, da kriterijem zadostujejo vsi,« doda sindikalistka o eni od zadreg, ki po njenem »po količini ustvarjanja negativne atmosfere definitivno prednjači«.

Marijana Gregorič se sicer zaveda, da je težko doseči pravico, saj je marsikaj povezano z dediščino preteklosti. Zaveda se, da vsaka stvar potrebuje čas, a je šokirana, kako tega do sedaj nikomur ni uspelo ustrezno rešiti. Imajo pa tudi še druge probleme; reševali so recimo plačilo potnih stroškov s prihodi na delo, saj imajo tudi dvakratne prihode. Kako je to še vedno problem, se sprašuje, saj gre za stvari, ki so stalnica, se dogajajo dnevno, mesečno, letno in nimajo ustaljenih tirnic, po kakšnih korakih in postopkih se rešujejo. Tudi napredovanja so tako vsako leto ista zgodba, in kako doseči rešitev ni jasno. Prav tako ni jasna pot glede plačnih nesorazmerij, »ali jo pelje direktor ustanove ali zaposleni čez sindikate«. Kako je možno, da se mora v javnem sektorju dogovarjati vsak posebej, se sprašuje.

Kaj je »motenje delovnega procesa«

Kako jemati dopuste, se vpraša marsikdo v filharmoniji, kjer sicer imajo kolektivni dopust. Kako pa je z izrednimi neplačanimi dopusti ali pa z izrabo še nekaj ostalega dopusta, je zgodba zase. Dopust se namreč zaposlenim lahko odobri, če s tem ne motijo delovnega procesa. Kaj je to »motenje delovnega procesa«, pa ni nikjer natančno določeno. Tako se dogaja, da eni dopust lahko dobijo, drugi pa ne, ni pa jasno, zakaj je tako, pove Marijana Gregorič.

Tudi pri tem gre za denar, izvemo, saj če nekoga ni v službi, se pa potrebuje zanj nadomestna oseba, se to plačuje iz programskih sredstev. In tako se v praksi dogaja, da se za nekoga lahko poseže v programska sredstva, za nekoga drugega pa ne. O tem, kaj je »vredno« tega, odloča nadrejeni. Zaposleni filharmonije namreč sodelujejo tudi pri drugih projektih in z drugimi glasbeniki in glasbenimi skupinami zunaj nje. »Pri neplačanih umetniških dopustih je zelo nejasno kako in kaj, pri teh rednih je malo manj težav,« pravi sogovornica in dodaja, da se tudi pri tem ustvarja negativna klima, saj nekdo nekaj lahko, drugi pa ne.

S kolegico iz drugega sindikata sta želeli, da se zadeve tudi na tem področju zastavijo bolj jasno, da bodo ljudje vedeli, pri čem so, da bodo vedeli, da smo vsi na istem. »Predlagala sem, da dorečemo, da se recimo tak dopust ne dovo-

li, če to pomeni porabo denarja iz programskih sredstev. Če ne more eden, ne more nihče,« je enako obravnavo predlagala naša sogovornica in dodala: »Človek jemlje dopust, ko je njemu nekaj pomembno, ne pa da to preceni nekdo drug.«

Za konec?

»Čaka me veliko sindikalnega dela. Želela bi si, da so stvari malo bolj jasne, poti, kako se rešujejo, pa bolj izdelane, ker se mi zdi, da ni tako zakomplicirano, samo malo bolj je treba, da se naredi marsikakšne postopke. Da bo jasen vsaj njihov potek, če ne že izid,« pove Marijana Gregorič, ki budno spremlja tudi pogajanja na državni ravni. Pričakovala bi enako obravnavo kulture z drugimi dejavnostmi. Z našo filharmonijo se kot najstarejšo v Evropi zna marsikdo javno pohvaliti, a ko je treba narediti kaj več, pogosto manjka volje, ugotavlja. Tudi politiki, ki bi lahko bili v tem vzor, niso pogosto v dvorinah naših kulturnih ustanov, ugotoviva.

»Kultura je visoka, zelo potrebna vrednota v družbi. In četudi ni vedno dovolj sredstev, da se to finančno ovrednoti, je potreben ustrezen odnos do težav, ki jih je treba reševati. Zdi se mi, da smo potrpežljivi in da razumemo marsikaj, a so nekateri segmenti že predolgo prezrti,« še zaključuje naša sogovornica.

Mojca Matoz

DH Hitri kredit

Ko gotovino potrebujete res hitro

- enostaven in hiter postopek odobritve
- do 10.000,00 EUR
- možnost oddaje vloge v mobilni banki

Več informacij na www.dh.si ali v poslovnih enotah hranilnice.

Delavska Hranilnica

Enostavno prava izbira.